

2) розробка конкурентоспроможних заходів і дій, ринкових підходів, які можуть дати міцну перевагу перед конкурентами.

Володіючи значною конкурентною перевагою, ПП «Катаріна Тур» може розраховувати на більш високий рівень прибутковості, ніж в середньому по галузі, і на свій успіх. Без такої переваги підприємство ризикує програти сильнішим конкурентам і залишитися на другорядних позиціях.

Метою зазначених стратегій є створення та розширення меж сервісного обслуговування та впливу на конкурентоспроможність послуги, а також сприяння довгостроковим відносинам між споживачем та туристичним підприємством.

Таким чином, можна вважати, що модель системи стратегічного управління дозволяє здійснювати альтернативний вибір взаємопов'язаних ділової та конкурентної стратегії.

Список використаних джерел

1. Агафонова Л.Г. Визначення конкурентоспроможності туристичного продукту. Міжнародна стратегія розвитку туристичної індустрії та, громадського харчування. (25-26 жовт. 2006 р., Київ) / А.А. Мазаракі, Л.Г. Агафонова. Київ: КТЕУ, 2015. С. 430–434.
2. Ансофф И. Стратегический менеджмент. Санкт Петербург: Питер, 2014. 312с.
3. Дикань В.Л., Зубенко О.В., Маковоз О.В., Токмакова І. В., Шрамченко О.В. Стратегічне управління: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 272 с.
4. Мазаракі А.А., Ткаченко Т.І., Мельниченко С.В. та ін. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія /за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ нац. торг.- екон. ун-т, 2015. 596с.
5. Хемел Дж., Прахалад К. Конкуруючи за майбутнє/ пер. з англ. Київ: Основи, 2015. 426 с.

Махітко Є.

магістрант II курсу

спеціальності 242 Туризм

Науковий керівник – викл. Рудакевич І.Р.

МІЖНАРОДНІ СПОРТИВНІ ЗАХОДИ ЯК ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ КРАЇН ЄВРОПИ

Постановка та актуальність теми. За останні роки свого існування подієвий туризм привернув велику кількість шанувальників. Такі тури надають унікальну можливість поглянути на відомі туристичні дестинації з іншого боку. А вже останні дослідження показують, що стандартного знайомства з країною вже недостатньо для сучасних туристів, вони хочуть отримати більше задоволення від своєї подорожі. Виходячи з цього можна стверджувати, що дослідження цієї теми може дати розширене пояснення, а також можливі шляхи розвитку спортивного подієвого туризму.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі склалася ціла індустрія спортивного подієвого туризму. За даними статистики, в системі світового туризму частка спортивного подієвого туризму стабільно збільшується приблизно на 1,5% на рік. Крім того, відбулися істотні зміни в структурі вікового і майнового складу туристських потоків. Так, частка подорожуючих

осіб у віці до 30 років займає більше 40% від загального числа мандрівників.

Перелік спортивних подій в світі є дуже великим і надає широкий вибір для любителів різних видів спорту. Однак за популярністю найбільшого поширення набуває футбол – ігровий вид спорту, який став частиною національної культури багатьох країн і об'єктом національної гордості. Це багато в чому визначає високий рівень інтересу, що виявляється до футболу.

Друге місце за популярністю в спортивно-подієвому туризмі займають тури на змагання «Формула 1». Інтерес туристів до цього змагання дуже великий. Статистика показує, що тільки кількість турів на Олімпійські ігри і чемпіонат світу з футболу перевершують кількість турів на «Формулу 1» [2].

Але Олімпіади (зимові або літні) проходять 1 раз в два роки, чемпіонат світу з футболу – раз на чотири роки, а «Формула 1» свої гран-прі розіграє досить часто – 18-19 разів на рік.

Перші автомобільні гонки, які отримали назву «Формула 1», проходили в 1927 р. в Італії. З тих пір число країн, які мають траси для проведення змагань в даному виді спорту, досягло двадцяти [2].

Виходить, що учасники турів на гонки «Формула 1», мають прекрасну можливість зробити справжню подорож навколо світу протягом року, якщо будуть переміщатися разом зі спортсменами. Так, наприклад, один з маршрутів «Формули 1» є подорож наступними країнами: Бахрейн, Малайзія, Австралія, Сан-Марино, Німеччина, Монако, Угорщина. Звичайно, в даному турі можуть дозволити собі брати участь тільки ті люди, у яких дохід значно перевищує середній [2].

Тенісні турніри також користуються високою популярністю. Найбільш популярними є великі міжнародні турніри: WTA, ATP і Великий шолом.

Спортивно-подієвий туризм в Західній Європі набув бурхливого розвитку наприкінці XIX ст. Це пов'язують, в першу чергу з розвитком інфраструктури, а особливо – з розвитком транспорту, адже саме в цей період відбувається розвиток залізничного, морського, автомобільного транспорту, а також – засобів масової інформації – телефонів, радіо, телеграфу [2].

Все це справило своєрідну революцію і в туризмі – скоротився час на здійснення подорожей, підвищилася комфортність поїздок, знизилася їх вартість. Туризм стає масовим явищем, так як подорожі заради відпочинку, лікування, пізнання є тепер надбанням численного середнього класу, а не тільки аристократії. XIX ст. – це початок нового етапу в світовому туристичному русі [3].

В даний час в світі щорічно реєструється понад 800 млн міжнародних туристських подорожей. Рекордним став 2006 рік, коли було зафіксовано 842 млн туристських подорожей. Вельми істотну роль в світовому туризмі грає подієвий туризм.

Велике місце в подієвому туризмі, як і в Стародавній Греції, займають спортивні заходи, особливо грандіозні за масштабами і кількістю аудиторії видовища: літні і зимові Олімпійські ігри, чемпіонати світу та Європи з футболу, автоперегони «Формули 1», Вімблдонський тенісний турнір [3].

Всі названі вище і ряд інших заходів збирають велику кількість учасників. Найчисленнішим серед них є півний фестиваль Октоберфест в Мюнхені (7 млн відвідувачів), занесений в Книгу рекордів Гіннеса як найбільш масовий в світі захід [2].

Коли в регіоні проходять масові значущі суспільні заходи, не тільки зростає вартість готельного фонду, але можуть повністю бути відсутнім вільні місця. Дуже часто номера в готелях викуповуються за півроку, а часом і за кілька років до їх проведення.

Статистика стверджує, що кожен учасник щорічного Кельнського карнавалу витрачає на квитки, їжу, напої і сувеніри в середньому 160 євро. Окремою статтею витрат є придбання карнавальних костюмів. Кельнський карнавал щорічно приносить економіці Німеччини близько 250 млн євро.

За два тижні зимової Олімпіади в Турині в 2006 р. було продано 900 тис. квитків на змагання і 30 тис. на тренування спортсменів. Сам Турин і область П'ємонт відвідало близько мільйона туристів. Громадський транспорт перевіз в гори, де проходило багато змагань, близько 3 млн чол. За даними Оргкомітету ігор і мерії Турину, витрати на проведення ігор склали близько 707 млн євро. Заробити на Олімпіаді вдалося 974,4 млн євро: 470 – внаслідок продаж прав на телетрансляцію, 420 надали спонсори, 15 виручено від продажу ліцензій, 69,4 зароблено на продажу квитків на олімпійські змагання.

Таким чином, чистий прибуток від Олімпіади в Турині склала 267 млн євро [2]. Тому, подієвий туризм сприяє відродженню місцевих культурних традицій, звичаїв, розвитку народної творчості. Уряди різних країн проводять політику його підтримки, так як заходи подієвого туризму роблять позитивний вплив на розвиток регіону і всієї країни.

Подієвий туризм є дієвим інструментом формування позитивного образу країни в світі. Так, більшість іноземців, які відвідали Німеччину під час чемпіонату світу з футболу в 2006 р., сказали, що рекомендуватимуть країну своїм знайомим як місце відпочинку. Після проведення олімпійських ігор в Барселоні та Сіднеї кількість туристів, які приїжджають туди зі всього світу, зросла вже в наступні після олімпіад роки більш ніж на 30% [6].

Що стосується України, то для неї головну роль у формуванні позитивного іміджу відіграло проведення Євро-2012.

В очах іноземців Україна здебільшого є туристично-привабливою країною за рахунок культурно-історичної спадщини, сільського туризму та природних заповідників. Морські курорти, екологічний туризм та паломництво не вважаються найперспективнішими туристичними напрямками в Україні. Іноземці дотримуються думки, що Україна – це аграрна, релігійна країна. Половина опитаних вважає її європейською державою. Також велика частина опитаних сприймають Україну як недостатньо безпечну для відвідування та перебування країну. Рівень обізнаності іноземців з українськими традиційними та сучасними культурою та мистецтвом також виявилися досить низькими.

А саме проведення Чемпіонату Європи стало поштовхом для України змінити цю тенденцію. Воно надало пересічним європейцям можливість

сформувані своє уявлення про Україну як державу не на основі політичних заяв чи публікацій у медіа, а виключно на підставі власного досвіду і вражень.

Інститут світової політики (ІСП) за підтримки USAID та у партнерстві з РАСТ та Uniter замовив соціологічній компанії GFK Ukraine опитування серед громадян Європейського Союзу, котрі відвідали Україну під час фінальної частини чемпіонату. Опитування було проведено в чотирьох приймаючих містах Євро-2012 на виходах зі стадіонів, тому отримало назву 1-го Євро екзитполу [1].

Серед опитаних майже половина (44,28%) – це європейці віком від 25 до 34 років, тобто люди, котрі визначатимуть майбутнє Європейського Союзу, формуючи відповідну громадську думку про Україну і її членство в ЄС. Крім того, майже половина з опитаних уболівальників (45,61%) мають вищу освіту (бакалавра або магістра). Нарешті, переважна більшість із них (84,64%) до Євро-2012 жодного разу не були в Україні. Тому для європейських фанів Україна дійсно була справжнім відкриттям, і з допомогою таких людей можемо зробити висновок про те, які перші асоціації викликає наша країна в пересічного європейця і які реальні іміджеві прогалини існують у нас у Євросоюзі.

Опитування підтвердило, що Євро-2012 змінило на краще ставлення пересічних європейців до України, проте фактично не змінило ставлення до її потенційного членства в ЄС. Якщо 52,25% опитаних підтвердили, що після футбольного чемпіонату їхнє сприйняття України покращилося, то 37,60% відповіли, що Євро-2012 не вплинуло на їхнє ставлення до вступу України в ЄС.

Хоча 42,56% опитаних європейців стверджують, що Україна заслуговує на вступ у ЄС найближчим часом. Ще третина (30,92%) вважає, що Україна може стати членом Євросоюзу в середньостроковій перспективі, якщо поліпшить політико-економічну ситуацію. Лише 2,77% заявили, що не хочуть, аби Україна взагалі коли-небудь була в ЄС [1].

Важливим є також, що 52,39% опитаних висловились за введення безвізового режиму з Україною. Ще 24,52% підтримують установаження безвізового режиму найближчими роками, якщо будуть виконані всі необхідні умови з українського боку.

На думку опитаних, для можливого членства України в ЄС існують три ключові перешкоди: погана економічна ситуація (43,34%), корупція в уряді (40,23%) та наявність політичних в'язнів (38,81%).

Позитивним є те, що при ближчому знайомстві Україна думка іноземців змінилась на краще. Симпатія – це саме те почуття, яке залишилося до України в більшості уболівальників (55,82%). Ще в 37,50% – повага. І в 31,87% – бажання підтримати.

Якщо виходити із попередніх оцінок, найбільше на Євро заробив Львів. За підрахунками директора департаменту Євро-2012 у Львівській міськраді Олега Засадного, це майже півмільярда гривень [6]. У свою чергу, донецький мер Олександр Лук'янченко повідомив, що за час турніру місто отримало близько

300 млн грн. А от столиця, за даними КМДА, заробила всього 84 млн грн. У плюсах, безсумнівно, залишилися всі аеропорти України. Так, харківський аеропорт збільшив пасажиропотік у чотири з половиною рази, донецький та львівський – у два з половиною, київський «Бориспіль» – у три. Тому можна з певністю сказати, що Євро-2012 покращило туристичний імідж України.

Висновки. Використовуючи різні методи дослідження ми дійшли висновків, що на сьогоднішній день спортивний подієвий туризм, крізь призму різноманітних спортивних заходів – це одна з провідних галузей, що динамічно розвиваються. У багатьох країнах саме спортивний подієвий туризм відіграє значну роль, а іноді і чільну, в формуванні внутрішньої економіки, створенні додаткових робочих місць і сезонної зайнятості населення, створює позитивний імідж країни. В даний час подієвий туризм набуває все більш глобального характеру. Багато підприємств індустрії туризму, об'єднуючись в великі господарські комплекси, долають рамки окремих держав і тягнуть за собою падіння національних бар'єрів.

Список використаних джерел

1. Результати Євро-2012: європейці кажуть Україні yes. URL: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/rezultati_evro.2012_evropeytsi_kazhut_ukrayini_yes_html червона картка критикам України. URL: <http://for-ua.com/analytics/2012/07/04/080243.html>.
2. Самые зрелищные события мира. Событийный вояж. URL: http://eventvoyage.com/stati/sobytij_nyj_tuizm.
3. Туристичні ресурси світу: навчальний посібник / Смаль І.В. Ніжин: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
4. Donald Getz Event Tourism – Definition, Evolution and Research – Calgary: Elsevier, 2008. P. 403–428
5. Hodur N.M. and Leistriz F.L., Estimating the Economic Impact of Event Tourism // A Review of Issues and Methods, Journal of Convention and Event Tourism, Vol. 8, No. 4, 2006. pp. 63-79.
6. José Manuel Hernández-Mogollón, José Antonio FolgadoFernández, Paulo Alexandre Oliveira Duarte Event tourism analysis and state of the art. European Journal of Tourism, Hospitality and Recreation, Vol. 5, Issue 2, Portugal, 2014. P. 83–102.